

Sygn. akt V KK 86/19

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 4 lutego 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Tomasz Artymiuk (przewodniczący)

SSN Dariusz Kala

SSN Małgorzata Wąsek-Wiaderek (sprawozdawca)

Protokolant Jolanta Grabowska

przy udziale prokuratora Prokuratury Krajowej Andrzeja Pogorzelskiego
w sprawie **P. O.** ,

uniewinnionego od popełnienia czynu z art. 300 § 2 k.k.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na rozprawie

w dniu 4 lutego 2020 r.,

kasacji, wniesionej przez pełnomocnika oskarżycielki subsydiarnej B. Z. od wyroku
Sądu Okręgowego w S.

z dnia 10 lipca 2018 r., sygn. akt IV Ka (...),

uchylającego wyrok Sądu Rejonowego w Ł.

z dnia 13 lutego 2018 r., sygn. akt II K (...) i umarzającego postępowanie,

**1. uchyla zaskarżony wyrok i przekazuje sprawę Sądowi
Okręgowemu w S. do ponownego rozpoznania w postępowaniu
odwoławczym;**

**2. zarządza na rzecz oskarżycielki subsydiarnej B. Z. zwrot
opłaty od kasacji w kwocie 450 zł (czteryście pięćdziesiąt złotych).**

UZASADNIENIE

P. O. został oskarżony przez oskarżycielkę subsydiarną B. Z. o to, że „w okresie od 2 sierpnia 2015 r. do dnia 12 sierpnia 2015 r. w S., Gmina R. działając w celu udaremnienia wykonania orzeczeń sądów w postaci: nakazu zapłaty Sądu Okręgowego w B., sygn. akt I Nc (...), wyroku Sądu Okręgowego w S. z dnia 29 marca 2013 r., sygn. VIII GC (...), oraz wyroku Sądu Okręgowego w S. z dnia 14 kwietnia 2014 r., sygn. VIII GC (...), udaremniał zaspokojenie swojego wierzyciela – B. Z. - poprzez usunięcie oraz częściowe ukrycie, a nadto uszkodzenie składników swojego majątku w postaci ziaren rzepaku ozimego i pszenicy ozimej oraz roślin lnu oleistego, pomimo tego, że zasiewy tych ziaren oraz roślin zostały zajęte w toku postępowań egzekucyjnych prowadzonych przez A. S. - komornika sądowego przy Sądzie Rejonowym w S. w sprawach o sygn. akt KM (...). KM (...) oraz KM (...), tj. o czyn z art. 300 § 2 k.k.”

Sąd Rejonowy w Ł. wyrokiem z dnia 13 lutego 2018 r., sygn. akt II K (...), uniewinnił P. O. od popełnienia zarzucanego mu czynu.

Powyższy wyrok został zaskarżony apelacją wniesioną przez pełnomocnika oskarżycielki subsydiarnej B. Z. .

Sąd Okręgowy w S., wyrokiem z dnia 10 lipca 2018 r., sygn. akt IV Ka (..), uchylił zaskarżony wyrok Sądu I instancji i umorzył postępowanie w sprawie, wskazując za podstawę prawną tego rozstrzygnięcia treść art. 439 § 1 pkt 9 k.p.k. w zw. z art. 17 § 1 pkt 9 k.p.k.

Z treści uzasadnienia wynika, że Sąd odwoławczy uznał z urzędu, iż w sprawie występuje bezwzględna przyczyna odwoławcza wskazywana w treści art. 439 § 1 pkt 9 k.p.k. w postaci braku skargi uprawnionego oskarżyciela. Dokonując analizy akt sprawy Sąd ten stwierdził, że akt oskarżenia, o którym mowa w art. 55 § 1 k.p.k., został „złożony” po upływie miesięcznego terminu liczonego od dnia doręczenia pokrzywdzonej zawiadomienia o powtórnym umorzeniu postępowania w sprawie. W ocenie Sądu Okręgowego, w momencie złożenia aktu oskarżenia pokrzywdzona (oskarżycielka subsydiarna) nie była już uprawniona do wywiedzenia skargi, co spowodowało konieczność uchylenia zaskarżonego wyroku i umorzenia postępowania w sprawie na podstawie art. 17 § 1 pkt 9 k.p.k.

Kasację od wyroku Sądu Okręgowego wniósł pełnomocnik oskarżycielki subsydiarnej, który zarzucił mu „rażącą obrazę prawa procesowego w postaci art.

439 § 1 pkt 9 k.p.k. w zw. z art. 17 § 1 pkt 9 k.p.k., mającą istotny wpływ na treść zaskarżonego wyroku, a polegającą na uznaniu, iż w niniejszej sprawie występuje bezwzględna przyczyna odwoławcza w postaci braku skargi uprawnionego oskarżyciela, skutkiem czego była zmiana zaskarżonego przez oskarżyciel subsydiarną orzeczenia Sądu I instancji poprzez uchylenie zaskarżonego wyroku i umorzenie postępowania w sprawie.”

Skarżący wniósł o uchylenie w całości zaskarżonego wyroku Sądu Okręgowego w S. i przekazanie sprawy temu Sądowi celem merytorycznego rozpoznania wywiedzionej w sprawie apelacji od wyroku Sądu Rejonowego w Ł..

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja jest zasadna, dlatego skutkowałą uchyleniem zaskarżonego wyroku Sądu Okręgowego w S. i przekazaniem sprawy temu Sądowi do merytorycznego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym.

W tej sprawie ważna jest chronologia czynności procesowych, która była następująca. Postanowieniem z dnia 11 grudnia 2015 r. umorzono dochodzenie przeciwko P. O. o czyn z art. 300 § 2 k.k. prowadzone pod sygn. Ds. (...), a nadzorowane przez Prokuraturę Rejonową w Ł. (k. 491 akt Ds. (...)). Rozstrzygnięcie to zostało zatwierdzone przez Prokuratora Rejonowego w dniu 16 grudnia 2016 r. Sąd Rejonowy w Ł. postanowieniem z dnia 17 marca 2016 r., po rozpoznaniu zażalenia pełnomocnika pokrzywdzonej B. Z. uchylił ww. postanowienie (k. 510 akt Ds. [...]). Postanowieniem z dnia 28 czerwca 2016 r. (zatwierdzonym w dniu 30 czerwca 2016 r.) ponownie umorzono dochodzenie przeciwko P. O. o czyn z art. 300 § 2 k.k. prowadzone pod sygn. PR Ds. (...). (k. 550 – 553 akt Ds. (...)). Pismem z dnia 30 czerwca 2016 r. Prokurator Prokuratury Rejonowej w Ł. poinformował pokrzywdzoną o decyzji z 28 czerwca 2016 r. oraz o treści art. 55 k.p.k. Korespondencję zawierającą powyższe informacje B. Z. otrzymała w dniu 10 lipca 2016 r. (k. 111 - zwrotne poświadczenie odbioru załączone do zbioru D akt postępowania przygotowanego). W niniejszej sprawie akt oskarżenia pełnomocnika pokrzywdzonej B. Z. przeciwko P. O. został zarejestrowany w Sądzie Rejonowym w Ł. pod sygn. akt II K (...), wyznaczono sędziego sprawozdawcę (k. 9 – akt II K (...)). Zarządzeniem z dnia 23 września

2016 r. wyznaczono termin rozprawy (k. 11 akt II K (...)). Przedmiotowa sprawa została rozpoznana merytorycznie, na zasadach ogólnych.

Kwestią sporną w przedmiotowym postępowaniu było ustalenie, czy subsydiarny akt oskarżenia został złożony w ustawowym terminie. Sąd Okręgowy przyjął, że doszło do przekroczenia terminu wskazanego w art. 55 § 1 k.p.k., ponieważ zawiadomienie o drugiej decyzji prokuratora doręczono pokrzywdzonej w dniu 10 lipca 2016 r., natomiast subsydiarny akt oskarżenia złożono w dniu 11 sierpnia 2016 r. w biurze podawczym Sądu Rejonowego w Ł.. Podstawą takiego ustalenia była prezentata zamieszczona na akcie oskarżenia, z której wynikało, że pismo wpłynęło do Sądu w dniu 11 sierpnia 2016 r. godz. 10.53., w miejscu do opisu załączników umieszczono zapis „1 + 2 opd z 1 zał”. Takie dane spowodowały, że Sąd Okręgowy ustalił, iż doszło do przekroczenia (o jeden dzień) terminu do złożenia subsydiarnego aktu oskarżenia, ustalając, że datą wniesienia subsydiarnego aktu oskarżenia jest data jego wpływu do Sądu Rejonowego. Co istotne w aktach sprawy nie ma koperty z datą stempla pocztowego, czyli datą nadania korespondencji do sądu. Tymczasem z dokumentów dołączonych do pisma z dnia 11 lipca 2018 r. (k. 201 – 202 akt II K (...)), które wpłynęło już po wydaniu wyroku przez Sąd odwoławczy, jak również dokumentów dołączonych do kasacji w postaci potwierdzonej za zgodność kopii książki nadawczej (k. 203 akt II K [...], k. 9 akt SN), wydruku ze strony Poczty Polskiej z zakładki „śledzenie przesyłek” (k. 204 – 204 akt II K 255/16, k. 10 – 12 akt SN), czy też potwierdzonego za zgodność z oryginałem pisma Prezesa Sądu Rejonowego w Ł. z dnia 25 lipca 2018 r. (k. 214 akt II K [...], k. 13 akt SN) wynika, że korespondencja zawierająca subsydiarny akt oskarżenia skierowany przeciwko P. O. została nadana w dniu 10 sierpnia 2016 r. Prawdą jest, że do Sądu Rejonowego wpłynęła dzień później, czyli w dniu 11 sierpnia 2016 r. (k. 1 kat II K [...], k. 14 akt SN). Jednak, zgodnie z art. 124 k.p.k., nadanie pisma w placówce zajmującej się doręczeniami korespondencji, przed upływem terminu powoduje, że termin ten jest zachowany. Z opisanych powyżej dokumentów bezspornie wynika, że pełnomocnik oskarżycielki subsydiarnej zachował miesięczny termin do złożenia aktu oskarżenia, nadając ten dokument w placówce pocztowej w dniu 10 sierpnia 2016 r.

Naruszenie przepisów wskazane w kasacji jest oczywiste, a umorzenie postępowania na podstawie art. 17 § 1 pkt 9 k.p.k. było bezpodstawne. Subsydiarny akt oskarżenia w sprawie oskarżonego P. O. został wniesiony w terminie, dlatego apelacja wywiedziona w tej sprawie powinna być merytorycznie rozpoznana.

Jedynie na marginesie powyższych rozważań trzeba zauważyć, że uchylając w tej sprawie wyrok uniewinniający i umarzając postępowanie na podstawie art. 439 § 1 pkt 9 k.p.k. w zw. z art. 17 § 1 pkt 9 k.p.k. Sąd odwoławczy naruszył art. 439 § 2 k.p.k. Sąd ten nie przystąpił w ogóle do badania zasadności zarzutów apelacji wniesionej na niekorzyść oskarżonego a jedynym powodem decyzji o uchyleniu wyroku i umorzeniu postępowania był brak skargi uprawnionego oskarżyciela. Skoro oskarżony został uniewinniony w pierwszej instancji, to w stosunku do niego w instancji odwoławczej nie mogło dojść do „uchylenia orzeczenia na korzyść” w rozumieniu art. 493 § 2 k.p.k. W myśl przepisu art. 439 § 2 k.p.k., „uchylenie orzeczenia jedynie z powodów określonych w § 1 pkt 9-11 może nastąpić tylko na korzyść oskarżonego.” Wobec tego, że Sąd Okręgowy uchylił wyrok uniewinniający wyłącznie z powodu przesłanki z art. 17 § 1 pkt 9 k.p.k., naruszył tym samym art. 439 § 2 k.p.k. Wskazane uchybienie zostało jedynie zasygnalizowane, bowiem to nie ono jest w tej sprawie powodem uchylenia wyroku i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu.

W tych warunkach rozstrzygnięcie Sądu odwoławczego nie mogło się ostać, a kasacja wniesiona przez pełnomocnika oskarżycielki subsydiarnej okazała się o tyle skuteczna, że doprowadziła do uchylenia zaskarżonego wyroku oraz przekazania sprawy Sądowi Okręgowemu w S. do ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym. Tym samym oskarżycielce subsydiarnej przysługiwał zwrot uiszczonej opłaty od kasacji (art. 527 § 4 k.p.k.).

Przy ponownym rozpoznaniu sprawy Sąd Okręgowy uwzględni powyższe uwagi i przeprowadzi zarówno formalną, jak i merytoryczną kontrolę instancyjną rozstrzygnięcia Sądu I instancji.

Mając powyższe na uwadze, orzeczono jak w sentencji wyroku.

